

Blåvand Fuglestation

Af Bent Jakobsen og David Manstrup

Årets gang på stationen

Allerede i januar havde vi besøg af Merit Lenk, som prøvede lidt vinterringmærkning.

Fra 1. marts og hele foråret havde vi Mikkel Bello som observatør. Menno den Uijl var på internship fra HAS University i delstaten Limburg i Holland indtil starten af juli. Til at starte forårsmærkningen op havde vi Timmy Micallef fra Falsterbo Fågelstation. Som hjælper fik vi Leona Gottschalkson fra Tyskland, mens Morten Jenrich Hansen gav en hånd med i flere perioder. Fra Polen havde vi i tre uger hjælp af Maciej Wozniak og Agata Balicka.

Derudover takkes David Manstrup, Henrik Bøhmer med hjælp til observationer, Sven Dall med observationer og praktisk arbejde og Xenia Salomonsen for hjælp med ringmærkning. Bjørn Frikke har været på besøg adskillige gange og har hjulpet med observationer og praktisk arbejde.

Køkkenet på fuglestationen blev sat op i 1987, så et nyt var hårdt tiltrængt. I januar og februar fik vi derfor opsat et helt nyt, flot køkken med ny vaskemaskine med indbygget tørretumbler. Samtidig fik vi ryddet op i kælderen. Der blev lagt mange timer, drukket meget kaffe og spist meget kage af især Jørgen Grønne, Svend Aage Clausen og Bent Jakobsen. Varde Kommune takkes for finansieringen af køkkenet ligesom Blåvand Fuglestations Venner takkes for den nye vaskemaskine.

13/3 havde vi arbejdsdag og sæsonklargøring hvor Blåvandrusen blev repareret, havedammen rensat op, buskadser blev klippet, maskiner opstartet, affald indsamlet m.m. En stor tak til alle dem som hjalp på arbejdsdagen: Henrik Brandt, Bo L. Christiansen, Henrik Callesen, Ina og Torben, Timmy Micallef og Milla, Leona Gottschalkson, Menno Den Uijl, Mikkel Bello, Bent Jakobsen, John Frikke, Bjørn Frikke og Svend Aage Clausen.

1/5 var der sammen med Zoologisk Museum åbent hus for at se ringmærkning, og her kom 25 personer, som alle fik det fugle i hånden og fik viden om ringmærkning.

Også hele efteråret fik vi dækket med både observationer og ringmærkning.

Menno den Uijl, som var hos os det meste af foråret som ringmærker, tog også træktællingerne de første dage af juli, inden han forlod stationen 5/7. Derefter overtog Andreas Kristian Pedersen vadefugletællingerne,

Kystfuglehegn på stranden ved Blåvand. Foto: John Frikke.

Blåvand Fyr, 6. marts 2022. Foto: John Frikke.

og vi fik flere dage hjælp af gode kræfter fra DOFs ungdomsafdeling, DOF UNG. Observationer og ringmærkning blev hele efteråret varetaget af Sebastian Thorup Hansen og Jonas Pedersen som ansvarlige – med god hjælp af Lise Hykkelbjerg hele sæsonen. Derudover gav rigtig mange frivillige en stor og hjælpende hånd i kortere eller længere tid. Det gjaldt Adam Søderdahl, Joakim Mathiesen, Emma Engell Sohnemann, Joshua Emil Haahr, Isabel Hunter, Jimmy Skat Hansen, Merit Lenk, Amanda Johannisson, Rasmus Momme, Simon Græsbøll Iversen, Ole Fries Larsen, Andreas Kristian Pedersen, Anders Odd Wulff, Andreas Bennetsen Boe, Jonathan Hemmer-Hansen, Mathias Blicher Bjerregaard, Bjørn Frikke, Marie Burdorf, David Manstrup og Henrik Bøhmer. Alle skal have en kæmpestor tak for indsatsen, ligesom de mange øvrige gæster på stationen takkes for hjælpen.

Sven Bødker viste igen i år sin gavmildhed ved at donere bøger til fuglestationen, og et maleri malet af Jon Fjeldså visende stationens logofugl: "Strandskader på træ".

Statens Seruminstitut foretager undersøgelser af fugle for West Nile Virus og her deltog vi, idet Morten Jenrich Hansen udtog nogle blodprøver af Afrikatrækkere, som blev sendt til undersøgelse.

Anders Zuschlag skal have en stor tak for at vedligeholde vores fantastiske ringdatabase.

Den 18–22/7 havde DOF UNG lejr på fuglestationen. I alt 21 unge deltog i lejren, og det blev en fantastisk uge med både mange trækkende vadefugle og efter årstiden en del fugle i nettene. Den 20/7 trak i alt 4.182 vadefugle fordelt på 17 arter! Da vejret viste sig fra sin bedste side, var der også tid til strandture med badning og rejfiske-ri. Men det blev også til studier af natsværmere i vores ny fælde, og nogle studerede floraen i området ved Blåvandshuk. En vellykket lejr, hvor der også var tid til afslapning.

Den 23–25/9 havde vi sammen med ringmærkerfor-eningen et ringmærkningskursus for begyndere. Det var et par rigtig gode dage med mange fugle og hvidbrynet løvsanger som toppen af kranssekagen.

Mågemylde på Blåvandshuk, 2. august 2022.

Foto: Eva F. Henriksen.

7/10 havde vi besøg af medarbejdere fra Danmarks Nationalparker, som også fik indblik i ringmærkningen, desuden havde vi sammen med NaturKulturVarde flere guidede ringmærkningsture.

I 2022 blev der udgivet to numre af 'Info fra Blåvand Fuglestation' – Nr. 20 i juli og nr. 21 i december 2022. Informationsbrevene sendes ud til godt 500 adresser, og skriftet nyder stor respekt hos mange modtagere.

Menno den Uijl har færdiggjort sin rapport om fuglenes ankomst om foråret baseret på ringmærkningstallene fra Blåvand Fuglestation. Dejligt med en bearbejdning af noget af vores indsamlede materiale. Afhandlingen 'The change in the phenology of spring migrating passerines at Blåvand Bird Observatory in Denmark 1984–2021' kan læses på vores hjemmeside. Endnu en rapport om fuglenes fænologi er på vej, idet Adam Søderdahl er i færd med at se på efterårenes ringmærkningstal.

Styregruppen for Blåvand Fuglestation bestod i 2022 af John Frikke, Svend Aage Clausen, Henrik Kongshøj Callesen og Bent Jakobsen. Et stort velkommen til vores nye mand Henrik Kongshøj Callesen.

Observationer forår

Vinteren 2022 var uden bemanding og fuglestationen stod derfor tom langt det meste af tiden. Gæstende og lokale fuglefolk besøgte lokaliteten med jævne mellem-

rum, som gjorde at der sås bemærkelsesværdige observationer i både januar og februar.

Her kan nævnes i alt 19 Kaspiske måger, hvor 14/2 blev bedste dag med 7.

12/2 sås 60 rider samt en mallebuk trækkende.

I løbet af januar blev der set to islommer og en nordtrækkende 2k gråmåge 30/1.

Vi var igen privilegeret af at have fast bemanding i hele forårssæsonen.

Den første halvdel af marts forløb stille og roligt uden de store overraskelser. På enkelte datoer var der et fint træk af rødstrubet lom, med bedste dag den 3/3 med 907 individer. Generelt må det siges at være et godt forår for rødstrubet lom, da over 13.000 fugle taltes i løbet af sæsonen, og hertil 17 sortstrubet lom.

I midten af marts ramte en periode med kraftig søndenvind, hvilket år efter år resulterer i flotte antal ænder og visse år også vadefugle og hættemåger. Disse høje antal formodes at skyldes fugle, som er fløjet for langt nordpå i løbet af natten grundet søndenvinden, og som så trækker retur til vadehavet.

Her kan blandt andet nævnes den 13/3 med 612 sydtrækkende små kobbersnepper og samme dag 1313 krikænder.

Af mere specielle arter kan der i løbet af marts nævnes en nordtrækkende islom 29/3 og en rastende amerikansk sortand 24/3. Sortanden betragtes som en genganger fra tidligere år.

April kom godt fra start med en trækkende gråmåge 5/4 samt endnu en islom 13/4, men herefter kom en stille periode uden de store antal eller sjældenheder.

En rekordtidlig fjordterne sås allerede 6/4.

I starten af april var ligeledes et overraskende fund var en sorthalset lappedykker som rastede på sydhukket den 7/4. En lokal meget fåtallig art, og blot Blåvands 7 forårsfund nogensinde.

Maj måned er ofte den bedste måned til trækket af kjover. Der blev i løbet af foråret noteret 4 almindelige kjover og første halvdel af maj gav derudover 4 mellemkjover som altid vækker stor glæde ude på observationsposten.

I begyndelsen af maj trækker de islandske ryler, som yngler på Grønland af sted fra Vadehavet. Dette særlige fænomen oplever vi ved de rette vejrforhold nogle gange

Unge dværgterner på hukket, 2. juli 2022. Foto: Bjørn Frikke.

Dværgterne, Blåvandshuk, 20. juni 2022. Foto: Bjørn Frikke.

ved Blåvand. Normalt har fuglene taget så stor højde, når de passerer Hukket mod nordvest, at det ikke er muligt at se dem, men i år sås nogle enkelte flokke. Således blev der den 9/5 observeret 6.815 - med største flok på minimum 3.500 med direkte kurs mod Grønland.

Månedens bragte også nogle rigtig gode sjældne forekomster med sig, og her kan blandt andet nævnes 2 hvidnæbbede lommer 29/5 + 30/5 som er en rigtig sjælden trækfugl i Blåvand og langt fra årlig.

Årets sjældneste fugl i Blåvand blev fundet 15/5 i mosen, da en makisanger dukkede op i krattet ved den nordlige branddam. En fugl som blev set af mange twit-chere fra alle hjørner af Danmark. Det lykkedes at få gode optagelser af fuglens kald, som gjorde en artsbestemmelse mulig. Makisanger var en ny art for landet, og hermed den sjældneste fugl som blev fundet i Blåvand i 2022.

22/6 blev en slangeørn fotograferet umiddelbart øst for Blåvand by.

Årets første karmindompap kom så sent som 5/6, og det blev til kun to observationer, hvoraf den ene var en genfangst af en hun ringmærket i 2020.

Fuglestationens udhegning til strandens ynglefugle, som igen i år blev etableret i samarbejde med Nationalpark Vadehavet og Forsvaret, blev en gedigen succes. I år blev hegningen opgraderet til et ræve- og hundesikkert hegn, og det betød, at turisterne respekterede det og at ikke mindre end 13 par dværgterner ynglede indenfor indhegningen, og de fik 15 unger på vingerne. Også de store præstekraver benyttede det beskyttede område til at yngle, hvilket førte til mindst 4 par store præstekraver som afstedkom 10 flyvefærdige unger.

Foråret var så småt forbi, men starten af juni gav en voksen han lille fluesnapper samt en trækkende lærkefalk, som ikke er årlig i Blåvand.

I slutningen af juni blev der desuden set en trækkende hvidbrystet præstekrave.

Observationer efterår

Efterårssæsonen starter 1. juli i Blåvand på grund af det store vadefugletræk som starter med de første spover og klirer trækker sydpå. Det er de voksne vadefugle, som kommer først på sæsonen, hvorefter ungfuglene gradvist stiger i antal helt frem til august/september. Det skulle vise sig at blive et godt år for islandsk ryle med lige knap 7000 trækkende i løbet af sæsonen. Ligeledes lå sandløber også i den pæne ende med knap 3000 trækkende fugle. Værre stod det til med trækket af strandskade som lå under middel med blot knap 8500 fugle.

Der blev som alle andre år også holdt øje med rastende fugle på stranden, og her har vi hvert år fornøjelsen af de unge sorthovedede måger. Her kan blandt andet nævnes hele 6 ungfugle 16/8. I løbet af sæsonen blev der set minimum 30 individer, efter hensyntagen for gengangere.

Juli/august bød også på mere fåtallige arter såsom almindelig skråpe 4/7 + 30/7, pomeransfugl 14/8 og biæder 16/8.

23/8 blev en stor dag i Blåvand hvor fund af kongeørn, lundsanger, lille fluesnapper og høgesanger blev en realitet. I begyndelsen af september blev der yderligere gjort fund af 2 rosenstær og 2 hortulan.

Der ramte en massiv østenvindsperiode i slutningen af august og starten af september. Dette medførte mange rovfugle til Blåvand, samt et imponerende træk af almindelige kjove. Efteråret blev dermed til en af de bedste kjovesæsoner i mange år, med hele 531 almindelige kjover. Dette kulminerede 7/9 da 126 almindelige kjover trak forbi hukket. Vi skal helt tilbage til år 2000 for at finde lignende antal kjover i Blåvand.

Samme periode var god for rovfugle, og især spurvehøg havde et rigtig godt efterår hvor 436 individer blev talt, hvilket er rigtig mange for Blåvand. Bedste dag

Islandske ryler Blåvand, 2. august 2022. Foto: Bo L. Christiansen.

for spurvehøg blev 12/9 med 119 trækkende. Det høje antal rovfugle medvirkede også til, at de mere sjældne rovfugle dukkede op. Dette resulterede i 4 steppehøge og 2 aftenfalke som blev observeret i starten af september.

Efter denne østenvindsperiode slog vinden over i vestlige vindretninger og blev kraftig. Dette skabte optimale betingelser for at se en god portion havfugle. Her er Blåvand kendt for sine gode antal af sodfarvet skræpe hvor 16/9 udmærker sig med imponerende 25 eksemplarer.

Af øvrige havfugle sås i løbet af efteråret 3 almindelig skræper, 3 store stormsvale, 5 thorshaner, 3 små kjo-ver, 8 mellemkjo-ver og 5 storkjo-ver. Tallet for Storkjo-ver er meget lavt, hvilket uden tvivl skyldes, at de også er ramt af fugleinfluenza på ynglepladserne.

6/10 var den helt store dag med 46 sortgrå ryler. Vores observatører sad i læ, så det inderste af stranden ikke kunne ses. Her trak der åbenbart mange forbi, for indtil kl. 15 blev der i Vejers optalt hele 86 sortgrå ryler, som trak helt inde ved stranden. 20 af fuglene ved Blåvand trak efter kl. 15, så det totale antal har ligget på mere end 100 sortgrå ryler denne dag.

I uge 42 var der som sædvanlig felttræf i Vadehavsområdet. Der blev i år fundet 43 forskellige hvidbrynde løvsangere i Blåvandområdet og i løbet af efteråret blev det til i alt 57.

Der var desuden invasion af stor korsnæb, og der sås samlet set mange hundrede stor korsnæb i blåvandsområdet i løbet af efteråret.

En trækkende rødhalset gås kunne følges helt fra Hvidbjerg til Skallingen, hvor en havørn slog efter den. Gåsen undslap med livet i behold.

20-24/10 lå en amerikansk sortand meget publikumsvenligt ved sydhukket, og ligeledes i uge 42 sås en fantastisk tillidsfuld ung pletlet rørvagtel i havnegrøften på Grønningen. Denne sjældent sete men ofte hørte fugl kunne ses helt ned på 5 meters afstand.

Efteråret blev et rigtig godt år for dværgmåge. To dage lige efter hinanden blev der sat ny stationsrekord. Den 2/11 trak 3.003 og 1/11 1.355. På tre dage trak i alt 5.372 af de i alt 7.761, som sås på hele efteråret.

Til tider ses et specielt fænomen ved Blåvand, hvor mange solsorte lige inden solnedgang trækker ud over Nordsøen mod England. Dette sås også i år den 18/11, hvor 1.910 Solsorte fra kl. 16.10 –16.42 trak højt ud mod vest.

Sæsonen var ved at nå dens afslutning, og den officielle fuglestationssæson sluttede 15/11 som vanligt.

Fugleinfluenzaen, som ramte hårdt på både splitterner og suler, blev også mærkbar i Blåvandområdet. Splitternerne var hårdt ramt især i kolonierne i Holland, hvor 25% af bestanden døde. Fuglene herfra opholder sig om sommeren ved Blåvandshuk, hvor de kan indtage rigeligt med føde inden rejsen går til Vestafrika. I juli–august plejer antallet at ligge på omkring 500-1000 fugle. Det maksimale i år i den periode var 117, og højeste antal i efteråret blev 250 den 4/9.

Desværre udbrød der i sommer fugleinfluenza i kolonier af suler rundt om Nordsøen, og rigtig mange suler døde. Det var mest de store, skotske kolonier, som blev ramt.

Der blev næsten dagligt fundet døde suler på stranden, og i Blåvand-området drev 35 ind på få dage, ligesom der på Fanø blev fundet rigtig mange døde suler. På en tre km lang gåtur på stranden i Vejers i midten af juni fandt vi 20 døde suler.

Ringmærkning

Den samlede ringmærkning i foråret blev på 2.013 fugle fordelt med januar 2, marts 497, april 513, maj 606 og juni 395. Talrigeste arter blev gransanger 267, gråsirken 190 og jernspurv 172. Sumpmejsen blev ny ringmærkningsart for stationen. Og så er det glædeligt, at vendehals igen er oppe på 80'er tal med 10 ringmærkede. Af andre spændende ting kan nævnes fyrremejsen 2, sortstrubet bynkefugl 10, tyrkerdue 4 (ny rekord) og sydlig nattergal 1. Den 25/6 blev fuglestationen kontakttet af Stian Landsverk fra Norge, som fortalte, at de om morgenen havde fotograferet en ringdrossel med lilla farvering og GPS bag ved Blåvandshuk Fyr. Bare datoen er noget helt specielt. Fuglen havde ringnummer 3394886 og blev ringmærket 17/12 2021 på Tenerife i El Teide Nacional Park som ringdrossel han 3K+. Det var vores ringmærker Menno, som gik i gang med det store detektivarbejde og fik kontakt til mærkerne på Tenerife. Fuglen er en del af et specialeprojekt på Tenerife, hvor der kigges på sammenhængen mellem ringdrossler og kanarisk fyr. I sandhed en meget overraskende observation! Den 23/3 fangede vi en gransanger med norsk ring. Det viste sig at være den ældste gransanger registreret i norsk ringmærkning, idet den var ringmærket 18/9 2017 i Ølen, Vindafjord, Rogaland. Altså for 4 år 6 måneder og 5 dage siden. I flg. Norsk Trækfugleatlas er deres hidtil ældste gransanger 3 år og 5 måneder. Årets første karmindompap kom så sent som 5/6, og det blev til kun to observationer, hvoraf den ene var en genfangst af en hun ringmærket i 2020. Efterårets ringmærkning sluttede med i alt 3.246. juli 117, august 697, september 1014, oktober 1130 og november 288. Gærdesmutte 220 er ny sæsonrekord. Seneste rekord var i år 2000 med 175. Også grønsirken 157 og skovspurv 127 er nye rekorder. For andet år i træk ringmærker vi flere løvsanger med 147 end gransanger med 109. Fuglekonge skraber endnu en gang bunden med kun 161. Dog er det glædeligt, at den smukke rødtoppet fuglekonge med 19 mærkede bliver mere og mere talrig. Af usædvanlige arter blev der ringmærket fyrremejsen 2, hvidbrynet løvsanger 3, fuglekongesanger 1 og halemejsen 18. Der var to højt usædvanlige oplevelser ved efterårets ringmærkning: Den 26/8 blev der

Ringmærker Menno den Uijl i gang med arbejdet, 12. juni 2022. Foto: John Frikke.

	Forår	Efterår
Dækning	januar-15/6	1/7-december
Ringmærkning total	2013	3246
Tre talrigest ringmærkede arter	Gransanger 265 Gråsirken 190 Jernspurv 172	Rødhals 286 Gærdesmutte 220 Munk 204
Sjældneste ringmærkede arter	Vende-hals 10 Tyrkerdue 4 Sydlig nattergal Sortstrubet bynkefugl 8 Ringdrossel Rødtoppet fuglekonge 4 Fyrremejsen 2	Vende-hals 7 Sortstrubet bynkefugl 1 Ringdrossel 3 Fuglekongesanger Hvidbrynet løvsanger 3 Rødtoppet fuglekonge 19 Fyrremejsen 2
Observationer, almindeligste arter	Sortand 81.284 Rødstrubet lom 11.868 Hav/fjordterne 9.434	Stær 102.025 Sortand 39.320 Bog/kvækerfinke 31.349
Observationer, usædvanlige arter/antal	Hvidnæbbet lom 2 Islom 5 Sodfarvet skræpe Gråmåge Mellemkjoen 4 Turteldue Biæder Gulhovedet gul vipstjert (flavissima) Sydlig nattergal Gulirisk 5	Islom 5 Almindelig skræpe 3 Sodfarvet skræpe 38 Stor stormsvale 3 Kongeørn Steppehøg 3 Aftenfalk 2 Hvidbrystet præstekrave Thorshane 4 Sabinemåge 2 Dværgmåge 7878 Middelhavssølv-måge Lille kjoen 3 Mellemkjoen 8 Sø-konge 17 Lunde Biæder Høgesanger 2 Hvidbrynet løvsanger 57 Lundsanger Lille fluesnapper 4 Rosenstær Stor korsnæb 105 Hvidvinget korsnæb Hortulan 2
Observationer, sjældne arter	Amerikansk sortand 2 Makisanger Slangeørn	Bairds ryle Tajgapiber

fanget en afbleget (isabel) mutation af havesanger og den 23/9 en meget speciel musvit, som på den ene vinge havde ikke mindre end 15 håndsvingfjer og på den anden vinge "kun" 12. Det normale er 10 håndsvingfjer.

I efteråret blev der sammen med Zoologisk Museum og Max Planck Institutet i Tyskland ringmærket 8 solsorte med GPS-sendere. Dette gav lynhurtigt resultat, idet tre af dem lynhurtigt fløj til England, den ene efter et mindre ophold på Sylt. To af dem fortsatte derefter videre til Irland. Her i foråret blev den ene igen registreret i Estland.

Træktællerne i gang ved hukket, Blåvand, 6. marts 2022. Foto: John Frikke.